

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נדרים יב

עניין: ימי תענית

בית יוסף סוף או"ח סי' תקמט

לתשעה צתמוז לדידהו: כתב
רבינו ירוחם (י"ח ח"צ קסד.) שלשה
צתשרי שזו נהרג גדליה בן אחיקם
אמרו כי צראש השנה נהרג ונדחה
תעניתו ליום חול:

עין אליהו – ר"ה יח:

עוד נראה לי לבאר מה שאמרו ששקולה מיתת הצדיקים כשריפת ב"א. והקשה הי"מ מנין להגמ' הדרש הזה הלא הכתוב מונה סדר החדשים וכל הפורעניות שהיו בחודש הזה שיהפכו לטובה ומנין ששקולה כו'. אך עיין באחרונים שמסתפקין על צום גדליה שהוא נהרג בר"ה אם יש לו דין כנדחה או לא. והנראה לי דעיין בקרא (ירמיה מ"א) ויקם ישמעאל וגו' ויכו את גדליהו, וזה היה בר"ה. וכתוב: ויהי ביום השני להמית את גדליהו ואיש לא ידע. ויבאו אנשים וגו' הרי שביום השני עדין לא ידעו כולם שנהרג גדליהו וא"כ נתוודע להם ביום השלישי. והנה לא רצו לקבוע התענית ביום שנהרג, אלא ביום שנתפרסם הדבר לכל אז קבעו התענית דהיה יום שמועה. והנה מבואר בתענית (דף כ"ט) אי אפשר לומר בשבעה שהרי כבר נאמר בעשור וכו', הא כיצד בשבעה נכנסו להיכל וקלקלו בו שביעי ושמיני, ותשיעי סמוך לחשכה הציתו בו את האור וכו'. והנה הקלקול התחיל בשביעי ועכ"ז לא קבעו ביום הזה אלא ביום שהתחילו לשרוף יען שבעת שהתחילו לשרוף נתפרסם אז השריפה בעולם. הרי חזינן דקבעו בעת שנתוודע השריפה. ומיתת צדיקים שקולה ג"כ כשריפת בית אלקינו ולכן גם היום שנהרג גדליהו קבעו ביום השמועה שנתפרסם בעולם, וא"כ מזה מוכח ששקולה מיתת הצדיקים כשריפת בית אלקינו. א"כ לפי מה שבארתי אין לו דין נדחה שקבעו ביום של השמועה. והשמועה היה ביום ג'.

חנתם סופר – תורת משה, פרשת אמור-הספד

אך לפי דברי חל"ה זכור לנוצ שבעידת הארץ הוא ונקבא ירושלי' כ"ל כי לדיק הוא חלקינו, וקבא ירושלי' עתה זאת, כי שם שער השמים עיר שמוצרה לה יחדיו שם הר המור' עקידת יחזק' שם עקב וחס' לו קולם שם הר צית ה' ותל סכל פיות עליו פונים ולא זזה שכינה וכותל וערצ' והכה לגמרי זה מקרוב ואלה שנים שמו פניהם ללפת כי שם קצר איש חלקי הרעצ' צויוון והאר' צלפת וכל העולים לא"י לא שמו פניהם חלל ללפת ועוצ' וירושלי' נסכחה לגמרי והוא עיר שם ה' שנה שגם צזה"ז ואלה לעלות לרגל לירושלים והוכיח צשיל"ת יעצ' ח"א, לא שם איש על לב חלל לעלות ללפת להילולא דרעצ' י אשר כצר ה' לי ויכוח צזה עם הגאון מהר"ז מרגליות זל"ל היכן מלינו לעשות יום מועד ציום סילוק לדיק הלל אחז"ל הרי עלי שלל לחכול צצר כיום שמת צו רצו וז' אדר ויתת משה רבינו הוא יום תענית וכן ר"ח ניסן שמתו צו כדצ וחציהו וי"ד ניסן שמתה צה מרים וכ"ו ניסן יום ויתת יצ"כ ונחלי דקרי ל' צזוהר הילולא הוא ע"ד לחז"ל צווס' ו"ק קלף על עולמו ולקח מונו כפשות כפס נקי ולדיק ושמה צהס ככלה חדשה ועד"ז פירשתי ויודו שמים פלאך ד' אף אמונתך צקהל קדושים והל"ל גם אמונתך ולא לשון אף שהוא מדה"ד ואף וחימה חבל לפי הכ"ל יוצן כי סלוקן של חכמים נקרא פלא כידוע ע"כ אמר ויודו שמים פלאך ד' למועה צשמים יודו וישמחו על הפלא סילוק חכמים ועלייתו למועה כי שום צו ככלה חדשה, אף וחימה הוא אמונתך צקהל קדושים צקהל ישראל כי ילעערו על סקלף על עולמו ולקח מהם כפשות, ועכ"פ לא ידעתי מה וקום להילולא ולענוצ את ירושלים עד החימה עמה צעו"ה ולדיק ד' הוציט לארץ ותנעד אותיו' עדר ירושלים הקודש ולדיק הוא גאון עוזנו וזה' ישראל אשר קצץ יתר פליעת לפת להעלותם ירושלים והי' שם לחמים עד חצנה ותכונן ירושלים צצ"ח:

